

ВЪПРОС № 13:
АДМИНИСТРАТИВНИЯТ АКТ – ПОНЯТИЕ, ВИДОВЕ, ДЕЙСТВИЕ

LAWN 302 Административно право и административен процес

ПЛАН

- 1. Понятие за административен акт.
- 2. Видове административни актове.
- 3. Действие на административния акт.

АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИ ИЗТОЧНИЦИ

- чл. 21; чл. 65; чл. 75 от Административнопроцесуалния кодекс

Понятие за административен акт

- Административният акт е 1) *едностранно властническо волеизявление* на 2) а) орган, който принадлежи към системата на изпълнителната власт, както и б) всеки носител на административни правомощия, овластен въз основа на закон, включително в) лицата, осъществяващи публични функции, и г) организациите, предоставящи обществени услуги; с което волеизявление се 3) създават права или задължения или непосредствено се засягат права, свободи или законни интереси на отделни граждани или отделни организации, или на неограничен брой лица, 4) чието изпълнение може да се реализира с помощта на административната принуда.

Характеристика на административния акт

1. това е волеизявление с властнически характер;
2. издава се от орган от системата на изпълнителната власт, от лицата, осъществяващи публични функции, и от организациите, предоставящи обществени услуги;
3. едностранно предизвиква правни последици;
4. юридически акт, пораждащ предвидените в административноправната норма последици за своите адресати, като:
  - 4.1. създава права или задължения на отделни граждани или организации, или на неограничен брой лица,
  - 4.2. непосредствено засяга права, свободи или законни интереси на отделни граждани или отделни организации, или на неограничен брой лица;
5. намира проявление в областта на изпълнителната дейност;
6. издава се въз основа и в изпълнение на закона;
7. в определени случаи до привеждане в изпълнение на неговите правни последици може да се стигне с помощта на административната принуда.

Разграничение между административния акт и правораздавателния акт

Административен акт	Правораздавателен акт
1. Същност на дейността, в резултат на която се издава актът	
С административния акт не се разрешават правни спорове.	С правораздавателния акт се решава правен спор.
2. Инициатива за издаването на акта	
Производството по издаване на административен акт започва по инициатива на компетентния орган (служебно) или по искане на гражданин или организация, а в предвидените в закона случаи – на прокурора, омбудсмана, по-горестоящия или друг държавен орган.	Спорът не се повдига служебно от правораздавателния орган, а от друг правен субект чрез сезиране.
3. Характер на производството по издаване на акта	
Административното производство не е състезателно.	Решаването на спора е резултат от състезателно производство.
4. Правно положение на решаващия орган	
Административният акт може да бъде издаден и от по-горестоящия орган.	Правораздавателният орган действа самостоятелно и независимо.
5. Характеристика на акта	
Административният акт не се ползва със сила на присъдено нещо.	Правораздавателният акт има сила на присъдено нещо.

Видове административни актове

1. Според съдържанието и юридическите им свойства административните актове се подразделят на нормативни (правилници, наредби, инструкции, постановления на МС с нормативен характер), общи, индивидуални.
2. Според начина на комуникация актовете могат да бъдат определени на *вътрешни* (проявяват своя правен ефект в структурата на администрацията и нейните служби, по принцип са необжалваеми) и *външни* (действащи спрямо субекти, които се намират извън обсега на служебното подчинение в администрацията, обжалваеми по реда на АПК).
3. В зависимост от правните последици за техните адресати са налице *облагодприятстващи* (разрешение за извършването на стопанска дейност) или *утежняващи* (задържане налице от органите на МВР до 24 часа) административни актове.
4. С оглед съдържанието на диспозитивната им част са *забраняващи* (въвеждат забрана, като в значителен брой от случаите това са нормативни административни актове) и *разрешаващи* (предоставящи определена изгода, полза, благо на адресатите).

Видове административни актове

5. В зависимост от ефекта, който имат, са налице *декларативни и констативни* административни актове (констатират или отричат наличието на права и задължения), *удостоверителни* административни актове (официални документи, които констатират факти или обстоятелства) и *конститутивни* административни актове (пораждат права или задължения).

6. В зависимост от това дали подлежат на обжалване пред съд административните актове са *обжалваеми* (обща клауза по чл. 120, ал. 2 от Конституцията, обща клауза по АПК и специални закони) и *необжалваеми* (чл. 2, ал. 2 и чл. 128, ал. 3 от АПК).

7. Според начина на изразяване на властническото волеизявление административните актове са *изрични и мълчаливи*.

7.1. Изричните административни актове предполагат изрично изразяване на властническото волеизявление и се подразделят на *устни и писмени*.

7.2. Мълчаливите административни актове и се подразделят на *презумптивни* (мълчалив отказ или мълчаливо съгласие) и *конклюдентни* (поведение на регулировчика, пътни знаци, пътна маркировка, звукови и визуални сигнали на автомобили със специално предназначение).

Нормативни административни актове

- Нормативни административни актове са подзаконови административни актове, които съдържат административноправни норми, отнасят се за неопределен и неограничен брой адресати и имат многократно правно действие (чл. 75 от АПК).

Общи административни актове

- *Общи* са административните актове с еднократно правно действие, с които се създават права или задължения или непосредствено се засягат права, свободи или законни интереси на неопределен брой лица, както и отказите да се издадат такива актове (чл. 65 от АПК).

Индивидуални административни актове

- *Индивидуален административен акт* е изричното волеизявление или изразеното с действие или бездействие волеизявление на административен орган или на друг овластен със закон за това орган или организация, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, с което се създават права или задължения или непосредствено се засягат права, свободи или законни интереси на отделни граждани или организации, както и отказът да се издаде такъв акт (чл. 21, ал. 1 от АПК).
- **Индивидуален административен акт** е и волеизявлението, с което се декларират или констатират вече възникнали права или задължения, когато волеизявлението е от значение за признаване, упражняване или погасяване на права или задължения (чл. 21, ал. 2 от АПК).
- **Индивидуален административен акт** е волеизявлението за издаване на документ от значение за признаване, упражняване или погасяване на права или задължения, както и отказът да се издаде такъв документ (чл. 21, ал. 3 от АПК).
- **Индивидуален административен акт** е и отказът на административен орган да извърши или да се въздържа от определено действие (чл. 21, ал. 4 от АПК).

Административна услуга

- **Административна услуга е:**
- а) издаване на индивидуални административни актове, с които се удостоверяват факти с правно значение;
- б) издаване на индивидуални административни актове, с които се признава или отрича съществуването на права или задължения;
- в) извършване на други административни действия, които представляват законен интерес за физическо или юридическо лице;
- г) консултациите, представляващи законен интерес за физическо или юридическо лице относно административноправен режим, които се дават по силата на нормативен акт или които са свързани с издаване на административен акт или с извършване на друга административна услуга;
- д) експертизите, представляващи законен интерес за физическо или юридическо лице, когато нормативен акт предвижда тяхното извършване като задължения на администрацията на държавен орган или от овластена организация (§1, т. 2 от Допълнителната разпоредба на Закона за администрацията).

Разграничение между административните актове

Разграничение между видовете административни актове

Характеристика	Индивидуални административни актове	Общи административни актове	Нормативни административни актове
Адресати	определен брой лица	неопределен, но определяем брой лица	неопределен кръг лица
Действие	еднократно	еднократно	многократно
АА се оспорват за правилност	да	да	не
Оспорване пред погорестоящ АО	да	да	не
Действие на оспорването им пред съд	спира изпълнението	не спира изпълнението	не спира изпълнението
Срокове при оспорване пред съд	да (14 дни от съобщаването)	да (30 дни от съобщаването или в 14-дневен срок от отделните съобщения до лицата, участвали в производството)	-
Инициатива за стартиране на производството по издаване	инициативата е на компетентния орган или по искане на гражданин или организация, а в предвидените в закона случаи – на прокурора, омбудсмана, погорестоящия или друг държавен орган	инициативата е на компетентния орган	инициативата е на компетентния орган
	проектът на акта не подлежи на	проектът на акта подлежи на обществено обсъждане в срок, който	проектът на акта се мотивира, подлежи на предварителна оценка

Действие на административния акт

- Правно действие на административния акт.
- Прекратяване действието на административния акт:
  1. Постигане на целта, за която е издаден актът.
  2. Изтичането на срока, за който е издаден актът.
  3. Изчезването на субекта (адресата) на административния акт
  4. Отпадане на интереса на реализиране на правоотношенията, възникнали от издадения акт
  5. Отмяна на административни актове.

ВЪПРОСИ

- Каква е дефиницията за административен акт?
- Кой са белезите на административния акт?
- Кой са разликите между административен акт и правораздавателен акт?
- Кой са критериите за разграничаване на видовете административни актове?
- Кой са дефинициите на нормативни, общи и индивидуални административни актове?
- Какво е действието на административния акт?